

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. III. Omnis Vir jure Divino est capax Sacramenti Ordinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

vidualem. Sin verò paulò ante virum amisit, nec ei credatur, sed potius adolescentia tempore disjunctur; aliquando enim passionibus cum hominibus consensuerunt, nisi fortiori frano cohibeamur.

Item eodem lib. c. 7. sub finem ait: Viduas igitur oportet esse honestas, graves, obedientes Episcopis, Presbyteris, Diaconis, ad huc etiam Diaconissis. Ubi planè distinguit viduas à Diaconissis, neque enim sibi ipsis obedientes esse poterant.

33.
De talibus viduis loquitur Apostolus. 1. Timot. 5. & Clem. Rom. l. 3. Concl. c. 1.

Atque de his viduis loquitur Apostolus 1. Tim. 5. v. 9. Vidua eligatur non minus sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor. Et Clemens lib. 3. Concl. cap. 4. Viduas verò constituit non minoris ætatis, quam annorum sexaginta. Et rationem adjungit: Vt quodammodo propter ætatem ipsam pro rato & stabili habeamus, carere eas suspitione nubendi iterum. Si verò adolescentiorem in gradu viduali constitueritis, & viduitatem in adolescentia non ferens nupsit, gloriam gradus vidualis dedecorabit, rationemq; Deo reddet, non quidem quia iterum nupsit, sed quia promissionem suam non servavit, quæ quasi habenas quasdam Christo dirupit, quia non venit cum fide & metu Dei ad servandam promissionem. Quocirca oportet non temerè, neque inconsideratè promissionem (continentiæ) facere, sed raurè; melius est enim ei non fecisse votum, quam fecisse & non reddere.

Hinc Apostolus supra v. 11. & 12. Adolescentiores autem viduas devota. Cum enim luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt; habentes damnationem, quia primam fidem (puta votum continentie) irritam fecerunt.

34.
De duplici motivo scilicet electionis illatum.

Porto ex duplici motivo fiebat electio illatum viduarum. Primum ad hoc, ut in rebus temporalibus ministrarent & intervirent: de quo ministerio legitur Act. 6. v. 1. In diebus autem illis, crescente numero discipulorum, factum est murmur Grecorum adversus Hebræos, eo quod despicerebantur in ministerio quotidiano vidua eorum. Secundum è converso, ut iis per pietatem Ecclesiæ subveniretur de proventibus & elemosynis communibus. Unde dicit Apostolus supra v. 16. Si quis fidelis habet viduas, ministrat illis, & non gravetur Ecclesiæ, ut iis, quæ verè viduæ sunt (id est, penitus desolata) sufficere possit.

Quæ cum ita sint, liquidd constat, argumenta Hereticorum, supra ex Apostolo desumpta, nullius esse momenti; ac proinde propter ea, & alia similia, nullatenus esse recedendum à sententia communi Catholicorum, quæ negat mulieribus capaciatem, non solum licitè & honorè, sed etiam validè suscipiendi aliquem Ordinem propriè dictum; immo nec Tonsuram, etsi non sit Ordo propriè dictus. Solut itaque vir est capax.

Sed nunquid omnis vir? Hæc est secunda quæstio, pro qua instituitur

CONCLUSIO III.

Omnis Vir jure divino est capax Sacramenti Ordinis.

Intelligo Conclusionem etiam de Hermaphrodito, id est, habente utriusque sexum, si tamen virilis sexus in eo prævaleat; tunc enim simpliciter est, & denominatur vir, quàmvis alioquin propter irregularitatem, aut cerè propter nimiam indecentiam, absque dispensatione illicitè ordinaretur. Sin autem prævaleat sexus fœmineus, cum tunc non vir, sed simpliciter sit & denominetur fœminas, etiam invalidè ordinaretur juxta Conclusionem præcedentem.

35.
An Hermaphroditus sit capax Ordinis.

Quid ergo, inquis, si sexus sit æqualis, id est, si possit utroque uti? Respondeo; sequitur conditionem infirmioris sexus, est etiam magis inclinatur ad usum sexus virilis. Ratio; quia simpliciter non est vir.

Quæris rursum; quid si prævalerit sexus virilis, quando fuit ordinatus, & postea mutetur? Respondeo; non amittere characterem; quem semel suscepit; quia indelebilis est, ut patet ex dictis proprio loco.

Quod principaliter hic quæritur est; an infans ante usum rationis (& eadem est ratio de perpetuo amente) validè ordinetur, etiam absque consensu parentum, aut eorum, qui loco parentum, ejus curam gerunt?

36.
An infans valide ordinetur.

Affirmat Doctor Subt. 4. dist. 25. q. 2. n. 3. ibi: De tertio modo non posse (scilicet validè) dico; quod istud non invenitur in puero, & hoc respectu cuiuscunque Ordinis, etiam facti, quia potestas exequendi aliquem actum, vel gradus, quo quis potest illum actum exercere, potest duratione præcedere actum illum, vel potentiam propinquam ad actum illum: Ordo non est nisi gradus disponens ad ministrandum in determinato gradu Ecclesiastico; ergo ille potest competere, antequam solutus impedimentis sit in potentia propinquæ ad exercendum illum actum: Nè ibi requiritur consensus ad impressionem characteris, sicut nec in minoribus Ordinibus. Ita Scotus & alii Doctores communiter.

Affirmat Scotus.

Excipio Durandum 4. dist. 25. qu. 2. nu. 8. ubi generaliter docet, solos adultos, id est, rationis compotes, exclusis infantibus, posse validè ordinari; Petrus Soto de Instir. Sacerd. lect. 5. de Ord. qui dubitat de majoribus Ordinibus; & Paludanum 4. dist. 25. qu. 3. ubi licet admittat infantes posse validè ordinari, non tamen absque consensu parentum, sicut & hunc consensum dixerat necessarium ad validitatem Baptismi.

37.
Negat Durandum.

Petrus Soto dubitat de majoribus & Palud autem requirit consensum parentum.

Sed, sicut hoc falsum ostendimus suo loco, ita & illud falsum esse non dubitamus; cum neque ex Scriptura, neque ex Conc. & SS. Patribus,

tribus, neque ex ratione evidenter probetur illa necessitas; quæ tamen sine tali probatione non est asserenda contra torrentem Doctorum; ex quo optimè colligitur voluntas Christi, quæ est ratio à priori, quare hoc vel illud sit necessarium ad valorem alicujus Sacramenti.

Et sanè est jure divino voluntas parvulorum foret commissæ voluntati parentum aut Curatorum, quantum ad Baptismum, utpote Sacramentum necessarium ad salutem, quæ salus videtur commissæ voluntati parentum & Curatorum; non tamen propterea deberet videri etiam commissæ, quod attinet ad Ordines, qui non sunt ullatenus necessarii ad salutem recipientium; ac proinde pro voluntate parvulorum, non sufficeret voluntas parentum aut Curatorum ad veram Ordinationem.

Itaque quod neque voluntas parvuli, neque voluntas parentum aut Curatorum, sit necessaria necessitate Sacramenti; probatur imprimis exemplo aliorum Sacramentorum Baptismi, Confirmationis, & Eucharistiæ, quæ validè, immo fructuosè recipiuntur à parvulo absque consensu proprio, cujus incapaces sunt, aut parentum vel Curatorum; quin positivè invititis parentibus aut Curatoribus, accedente solo consensu Ecclesiæ in suo ministro, applicante materiam & formam Sacramenti, cum debita intentione. Ita communiter Doctores. Cur ergo non poterit similiter, non solùm validè, sed etiam fructuosè recipere Sacramentum Ordinis?

Quod enim non possit recipere validè Extremam Unctionem, disparitas in promptu est; quia qui non peccavit actualiter, non potest recipere remissionem peccati actualis, quæ tamen remissio significatur per formam, ut patet ex dictis Disputatione præcedenti Sec. 2. Concl. 3. & Sect. 3. Concl. 5. ubi longè & latè hanc rem discussimus.

Igitur quod parvulus non possit recipere validè Extremam Unctionem, non est præcisè defectu consensûs, sed defectu formæ. Similiter, quod non possit recipere Sacramentum Pœnitentiæ; nam & ejus forma significat remissionem peccati actualis; ut omittam, quasi materiam esse actus pœnitentis, puta Contritionem, Confessionem & Satisfactionem, qui actus repugnant statui infantis. De Sacramento matrimonii non est quod disputemus; quia ipsi contrahentes sunt ministri, in quibus proinde requiritur intentio faciendi, quod facit Ecclesia, cujus intentionis parvuli sunt incapaces.

Porro impræsentiarum parvulus solùm est suscipiens, neque est repugnantia aliqua ex parte materiæ aut formæ: quia ut contactus physicus instrumentorum foret necessarius, hujus capax est parvulus, & verè dici potest ei: *Accipe potestatem* &c. quia, ut ait Doctor Seraphicus 4. dist. 25. a. 2. q. 2. ad 2. *Ille oblatio significat magis imperium & potestatem dantis, quam*

executionem suscipientis. Unde illius non tantum est offerre, sed conferre. Ac si dicat: verbum illud non denotat acceptionem recipientis, quæ est executio ex parte illius, cui aliquid offertur; neque tantum oblationem ex parte ministris, quæ postulat acceptionem ex parte ejus, cui fit oblatio, sed veram traditionem ex vi potestatis offerentis.

Denotat igitur hoc verbum certum effectum ejus, quod traditur seu certam vim & infallibilem efficaciam conferendi potestatem & gratiam proportionatam. Sicut Luc. 17. v. 6. dicitur: *Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis huic arbori mero: eradicare & transplantare in mare. Quo verbo denotatur certa virtus fidei ad eum effectum. Nam sequitur: Et obedite vobis. Satis ergo est, quod recipiens Ordines aere ulum rationis, se habeat ut passum.*

Et verò simili modo in ceremoniis, quæ præcedunt Baptismum, Sacerdos cum parvulo catechumeno sapiens loquitur per idem verbum imperativi modi; non quod supponat ipsum aliquid intelligere, sed ut denotet efficaciam verbi, ibi: *Accipe signum crucis Domini nostri Iesu Christi* &c. Et iterum: *Accipe sal Sapientia* &c. Ac rursum ad aurem catechumeni, *Epistola* quæ est *adaperire*.

Quin immo de facto potest parvulus contractari validè hac formâ Græcorum: *Signatum domi Spiritus sancti, supple, donatur tibi. Accipe etiam potuisset à Christo institui similis forma Baptismi; v. g. Accipe chat ad eum Christiani hominis, qui tamen adhuc potuisset ministrari in rem Christiani hominis.*

Nonne infans posset creari Rex hinc verò *Accipe potestatem regendi* &c. Non est dubium, quia solùm significant collationem potestatis. Ergo similiter impræsentiarum potestatis creari Sacerdos per illa verba: *Accipe potestatem* &c. quia sensus est: *Confero tibi potestatem* &c. cujus potestatis infans est capax ante ulum Ordinationis non minùs, quàm potestatis Regis.

Unde sicuti non est absurdum, quod infans ante ulum rationis sit Rex, ut patet in Carlo II. Rege Hispaniarum, qui dum hæc scribitur, scilicet anno 1665. ingressus est annum quintum ætatis; ita etiam non est absurdum, quod infans ante ulum rationis sit verus Sacerdos, imo verus Episcopus, scilicet quo ad potestatem Ordinis; quàmvis absurdum foret, quod infans, Sacerdos aut Episcopus, consecraret aut ordinaret; quia ad hos actus exercendos requiritur intentio faciendi, quod facit Ecclesia, cujus intentionis infans ante ulum rationis non est capax, quàmvis sit capax ipsius potestatis. Quia (ut bene Scotus supra) potest componere alicui gradus eminentis in Ecclesia, antequam solutus impedimentis sit in potentia propinquus ad exercendum actum illius gradus.

Quod probè intelligens Innocentius III. cap.

38.
Sententia
Scoti probat
exemplum
aliorum
Sacramen-
torum.

39.
Disparitas
inter Extr.
Unctionem
& Ordines.

Item inter
Ordines &
Sacramen-
ta Pœnit.
& Matrimo-
nii.

D. Bonav.

cap. unico de Clerico per saltum promotus, non mandat collationem Ordinum inferiorum, de quorum receptione infra annos discretionis satis constabat, sed tantum collationem Diaconatus, de cuius receptione dubitabatur. Subscribo verba textus: *Tua littera continebat, quod (sicut ex relatione quorundam receperas) Presbyter, Diaconatus Ordine pratermissis, se fecit ad Sacerdotii Ordinem promoveri. Ipse tibi quoque secretis confessus est, se pro certo nescire, si res taliter se haberet, sed ex quo boni viri hoc assererant, inter quos fuerat conversatus, credebat assertorem eorum, eo quod tempore, quo Ordines inferiores susceperat, infra annos discretionis fuerat constitutus: Et infra:*

Mandamus quatenus condignam penitentiam probui, modi negligentia inungas eidem: quia peracta (quia non intelligitur iteratum, quod factum esse nescitur) ipsum in Diaconum ordinare procures: & sic de misericordia eandem ministrare permittas in Ordine Sacerdotis.

43. Ubi Glossa, verb. Discretionis, docet communem sententiam, dicens: *Infra annos discretionis bene recipi quis sacros Ordines, licet conferri non debeant; & qui ordinaverit puniri debet, & ordinatio interdicenda est executioni usque ad aetatem legitimam.* Unde miror, Aliquos hoc jus velle explicare de minoribus tantum Ordinibus, cum per ly Ordines inferiores, scilicet Diaconatu, ut patet ex litera, etiam Subdiaconatus commodissime possit intelligi, prout à Glossa jam citata intelligitur.

Et sane si infans possit suscipere minores Ordines, cur non etiam maiores? Nam ratio Sacramenti eadem est, id est, etiam minores Ordines, secundum communem sententiam, sunt vera Sacramenta, & simili forma verborum: *Accipe &c.* conferuntur, ac aliunde infans tam impotens est exercere actus minorum Ordinum, quam majorum, cum tempore autem fiet potens exercere tam actus majorum Ordinum, quam minorum. Si ergo illa potentia remota sufficit ad capacitatem minorum Ordinum, cur non etiam ad capacitatem majorum?

44. Ad illud quod obicitur de usu (inquit Doctor Seraphicus supra ad 3.) dicens, quod est non habeat statim usum, quia tamen speratur aliquando habere, non frustra datur Sacramentum, sicut etiam datur Sacerdotium ei, qui longè post differri celebrare.

Alia obiectio. Et si obijcias contra valorem etiam minorum Ordinum: Si quis offerret potestatem recusanti, non esset ibi potestatis susceptio, quoniam sicut se habet collatio ad voluntatem dantis, ita susceptio ad voluntatem suscipientis; ergo si dans non det, nisi velit & intendat, suscipiens non suscipit, nisi velit & intendat.

Respondet ibidem D. Bonaventura ad 4. *Quod hic est sophisma consequentis; recusans non recipit: ergo oportet, quod recipiens consentiat; quia*

medium est inter recusantem omnino, & consentientem; scilicet nec positivè recusans, nec positivè consentiens, quod maxime locum habet in parvulis, qui sunt incapaces consensûs & dissensûs.

Interim hic Auctor eadem qu. in corp, ita scribit: *Ad Episcopatum namque quomam ibi contrahitur matrimonium spirituale, necessariò requiritur consensûs, si è quo non fit matrimonium nec spirituale, nec corporale, ut infra videbitur: ac per hoc necessariò requiritur usus rationis & discretionis de necessitate Sacramenti, licet multa alia requirantur de necessitate scilicet precepti. Ad Ordines vero sacros requiritur rationis usus de necessitate precepti, pro eo, quod ad illos Ordines non debent admitti, nisi qui possunt ad continentiam obligari: & ideo qui ordines scienter eos, qui non possunt obligari, quia ratione carent, faciunt contra statutum & preceptum Ecclesie: & ideo si tales ordinantur exterius, characterem recipiunt de facto, quia non contradicunt, quamvis non consentiant. Hæc ille.*

Ego autem dico; eandem esse rationem Episcopatus, in quantum est Ordo propriè dictus, quæ Sacerdotii & aliorum Ordinum, ut communius docent Auctores, quare etiam sententiam insinuat Glossa supra eodem verbo, immediatè subjungens: *Licet scias fit in matrimonio carnali (scilicet quod non valeat) nisi malitia suppleat aetatem, supra de Depon. in p. b. De illis, & cap. ult. sic non est semper similitudo inter carnale matrimonium & spirituale.*

Admitto itaque in electione, confirmatione, & consecratione Episcopi ad aliquam Ecclesiam, matrimonium spirituale cum ea iniiri, & consummari, ut clarissimis verbis post alios Pontifices docet Innocent 3. cap. *Inter corporalia*, de Transl. Episc. dicens: *Cum ergo fortius sit spirituale vinculum, quam carnale, dubitari non debet, quin omnipotens Deus spirituale coniugium, quod est inter Episcopum & Ecclesiam, suo tantum iudicio reservaverit dissolvendum, qui dissolutionem etiam carnalis coniugii, quod est inter virum & feminam, suo tantum iudicio reservavit, præcipiens, ut quos Deus coniunxit, homo non separet.*

Quamvis, inquam, hoc ita sit, equidem dico cum Glossa, non semper esse similitudinem inter matrimonium carnale & spirituale; nam matrimonium carnale consummatum, ob nullam causam solvitur quoad vinculum ab hominibus, etiam summis Pontificibus; cum tamen matrimonium spirituale ex multis causis dissolvatur, ut patet quotidiana experientia.

Proinde responderi possit ad rationem D. Bonaventuræ; licet matrimonium carnale non possit validè contrahi ab infante ante usum rationis, defectu consensûs infantis, qui est partialis essentia istius contractus, posse tamen validè contrahi matrimonium spirituale, si hoc nihil aliud sit, quam electio confirmatio, & consecratio Episcopi.

Quod autem illius electionis, confirmationis & consecrationis, totalis vel partialis essentia sit

45. Sententia D. Bonav. ad Episcopatum requiritur consensum de necessitate Sacramenti.

46. Communior sententia docet oppositum.

cap. 2. de Transl. Episc.

47. Resp. ad rationem D. Bonav.

fit consensus ejus, qui eligitur, confirmatur & consecratur, unde constat?

Et præterea, ut supra diximus, maxima quoad hoc est disparitas inter Matrimonium & Ordinem; quod videlicet contrahentes Matrimonium, ipsi sint ministri Sacramenti, ac proinde ad minus debeant habere intentionem virtutalem faciendi, quod facit Ecclesia, cujus intentionis infans est incapax. At verò infans, qui eligeretur, confirmaretur & consecratur Episcopus, solum susciperet Sacramentum, & nulatenus administraret.

48. **Objectio.** Si dixeris; Matrimonium spirituale non est nuda electio, confirmatio & consecratio; sed insuper obligatio regendi Ecclesiam, ad quam Episcopus consecratur, quæ obligatio essentialiter requirit consensum Episcopi.

Diluitur.

Respondeo; requirit omnino, & ideo infans, qui consecraretur Episcopus, non contraheret illam obligationem, sicut nec infans, qui ordinaretur Sacerdos, contraheret obligationem continentiam, ut infra suo loco dicitur, nisi, accedente usu rationis, ratificaret suam Ordinationem. Et proinde si nihil aliud velit Doctor Seraphicus, quam infantem non contrahere istam obligationem, sine qua non videtur Episcopatus esse Matrimonium spirituale, libenter ei subscribimus.

49. **Obligatio regendi Ecclesiam non est essentialis consecrationi Episcopali.** *Clem. Rom.* Interim contendimus, illam obligationem non esse essentialem consecrationi Episcopali, ita ut aliquis posset consecrari Episcopus valide, quamvis illicite, absque ulla Ecclesia, & per consequens absque illa obligatione.

Quod videtur probari ex Clement. lib. 7.º Conf. cap. 41. aliàs 46. ubi ait: *Linum Claudii filium Ecclesie Romanorum Episcopum primum à Paulo ordinatum, post mortem verò Linii, Clementem, quem ego Petrus secundum ordinavi.* Ergo vivente adhuc Petro, Linus & Clemens erant ordinati Episcopi non proprie ad Ecclesiam Romanam, quia Petrus erat Episcopus illius Ecclesie, & ejusdem Ecclesie non possunt esse duo Episcopi, neque ad aliam Ecclesiam; quia ejus non fit mentio; igitur absque ulla Ecclesia ad hunc tantum finem, ut Petro Romæ coadjutores essent.

50. **Occurrit objectioni.**

Nec obstat can. 6. Conc. Chalcedonensis ubi Ordinatio, facta sine titulo, non solum prohibetur, sed etiam dicitur vacua & invalida; quia non solum loquitur de Ordinatione Episcopi, sed etiam Presbyteri, aut Diaconi, immo cujuscumque, in aliquo gradu Ecclesiastico constituti; hæc quippe sunt verba textus: *Neminem absolvi (id est, sine titulo) ordinari iubemus Presbyterum, neque Diaconum, nec quemlibet in Ecclesiastica Ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesia sua civitatis, sive possessionis, aut in Martyrio, aut in Monasterio, hic qui ordinatur, mereatur Ordinationis publicæ vocabulum. Eos autem qui absolvi ordinantur, decrevit sancta Synodus vacuam habere manus impositionem, & nullum*

tale factum valere, ad iniuriam ipsius, qui eis ordinavit.

Et tamen constat apud omnes, Ordinationem Presbyteri aut Diaconi sine titulo, implicare characterem; ergo quod hic dicitur vacua & non valere, intelligendum est, non quoad impressionem characteris, sed quoad executionem. In præsentem autem tantum disputamus de impressione characteris. Igitur ex conjugio carnali, ad quod à principio requiritur consensus contrahentium, non efficaciter argumentatur ad conjugium spirituale, quod inchoari posse videtur absque consensu utriusque partis, complendum postea, quando ordinatus in infantia, poterit de seipso deliberare, & amplecti liberè curam Ecclesie, ad quam ordinatus fuit.

Unde in tali Ordinatione non recipitur potestas in corpus mysticum, & cura parochialis perfectè & completè, sed solum inchoativè; simili ferè modo, quo in Ordinatione Sacerdotis accipitur jurisdictio in habitu, ut vocant, seu inchoativè, si sic placeat loqui, postmodum complenda & perficienda per ejus fortitum concessionem. Et hæc usque quidem de re, requisita ex jure divino. Pauca subjiciam ætate, requisita ex jure Ecclesiastico.

CONCLUSIO IV.

Iure novo Conc. Trident. ad Subdiaconatum requiritur annus 22. ad Diaconatum 23. ad Presbyteratum 25. Sufficiunt istis anni inchoati.

Ordinibus sacris, de quibus loquitur Conclusio, præmitto Tonsuram à duobus minoribus Ordinibus; de quibus sic ait Doct. Angelus 4. dist. 25. q. 2. a. 1. q. 2. *Si necessitas adhibere spes profectus, ad minores Ordines possunt ante annum discretionis (id est, ante usum rationis) promovere sine peccato.*

Modò tamen (inquit Averl. q. 3. scilicet §. Tertia) statuendum est, sub obligatione præcepti cadere, ut non intirentur pueri ante usum rationis. Sic in Pontificali sub titulo de Ordinibus conferendis præscribitur non ante septennium conferatur prima Tonsura. Et in Concilio Trident. sess. 23. de Refor. c. 4. cavetur, ut non intirentur pueri ante Tonsuram, qui fidei rudimenta edoceri non solent, & legere ac scribere nesciant. In jure etiam & usu antiquo idem supponebatur & servabatur. Hæc ille.

Sed ego ly Non ante septennium, intirentur perio in Pontificali à Clement. 8. restituit, sed sequentia verba, ex Trident. delumpta loco jam citato: *Primam Tonsuram non intirentur*